

Tematy z języka polskiego 2014

Autor: Ewa Sztombka
12.06.2013.
Zmieniony 12.06.2013.

Poniżej lista tematów, spośród których uczeń wybiera jeden na usty egzamin maturalny z języka polskiego w maju 2014 r.

Tematy literackie

1. Bunt antycznego Prometeusza jako źródło literackiej inspiracji. Przedstaw funkcjonowanie motywu w wybranych utworach z różnych epok.
2. Bohater dotknięty szaleństwem. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z różnych epok..
3. Człowiek – aktor czy marionetka w teatrze świata? Ustal i omów, analizując wybrane utwory literackie.
4. Dialog twórców z filozofami. Omów zagadnienie na podstawie wybranych dzieł literatury dawnej i współczesnej.
5. Dialogi z tradycją w twórczości poetów współczesnych. Omów na wybranych przykładach.
6. Drzewo – świadek i uczestnik życia postaci literackich. Omów, analizując wybrane utwory literackie.
7. Edukacja jako cel literatury. Omów temat, wykorzystując znajomość polskich utworów różnych epok.
8. Eksperymenty językowe w poezji współczesnej. Omów ich funkcję na przykładzie wybranych utworów.
9. Funkcje groteski w utworach literackich różnych epok. Omów na wybranych przykładach.
10. Kaskaderzy literatury. Uzasadnij trafność określenia, odwołując się do twórczości i biografii M. Hłaski, A. Bursy, R. Wojaczka, E. Stachury (wybierz dwóch twórców).
11. Katastroficzna koncepcja dziejów jako temat literacki. Omów w oparciu o wybrane przykłady.
12. Komizm w sposobie przedstawiania rzeczywistości i jego rola w wybranych utworach literackich. Zaprezentuj na podstawie dowolnych przykładów.
13. Literackie zainteresowania ludowością (od sentymentalizmu do czasów współczesnych). Przedstawiając zagadnienie, wskaż różne funkcje nawiązań do folkloru.
14. Literatura faktu jako formuła pokazywania świata. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
15. Mit ikaryjski w literaturze polskiej. Na wybranych przykładach przedstaw jego różnorodność interpretacyjną.
16. Na podstawie wybranych utworów przedstaw postawy bohaterów literatury XX wieku – wiernych głośzonym ideałom.
17. Narodziny i rozkwit felietonu. Rozważ historię i aktualność tego gatunku publicystycznego na wybranych przez siebie przykładach.
18. Natura jako przedmiot opisu i jako bohater w wybranych utworach różnych epok.
19. Różne oblicza arkadii. Przedstaw funkcjonowanie motywu w wybranych utworach literackich.
20. Od Safony do Poświatowskiej. Omów różne sposoby mówienia o miłości na wybranych przykładach utworów poetyckich pisanych przez kobiety.
21. Omów cechy poezji lingwistycznej, odwołując się do wybranych przykładów.
22. Na wybranych przykładach omów różne sposoby prowadzenia narracji w powieściach XIX i XX wieku.
23. Pan i sługa w literaturze. Przedstaw różne sposoby ujęcia tematu, odwołując się do wybranych utworów.
24. Pastiche i parodia jako sposoby nawiązywania do stylów literackich. Omów temat na podstawie wybranych przykładów z różnych epok.
25. Poezja moralnego niepokoju. Omów problematykę na podstawie wybranych wierszy polskich poetów XX wieku.
26. Porównaj literackie portrety mieszczan obecne w literaturze różnych epok.
27. Postawa franciszkańska w literaturze na przestrzeni epok. Przedstaw na wybranych przykładach.
28. Przedstaw i omów związki między myślą filozoficzną a twórczością literacką wybranej epoki.
29. Romantyczna koncepcja miłości. Wyjaśnij pojęcie na podstawie wybranych utworów przynajmniej dwóch epok
30. Rola lektur w kształtowaniu charakterów postaci literackich. Przedstaw na wybranych przykładach.

31. Różne kreacje narratora i różne sposoby prowadzenia narracji w epice. Omów na podstawie analizy wybranych utworów.
32. Świat według Tolkiena – niezwykła, wartościowa i atrakcyjna oferta nie tylko dla miłośników fantastyki. Udowodnij słuszność tezy.
33. Zanalizuj literackie opisy przyrody, biorąc pod uwagę zastosowane środki językowe i stylistyczne oraz ich funkcję.
34. Miłość, nienawiść, zazdrość, gniew… zaprezentuj bohaterów literackich różnych epok, którzy znaleźli się we władzy namiętności.
35. Codziennosc – fascynująca czy przytłaczająca? Przedstaw swój sąd na ten temat, odwołując się do wybranych utworów literackich.
36. Żartem i serio o wadach Polaków w wybranych utworach literackich. Zanalizuj różne sposoby widzenia bohaterów i rzeczywistości.
37. Nasi „bracia mniejsi” w literaturze. Na wybranych przykładach przedstaw różne sposoby ukazywania zwierząt w literaturze.
38. Ukaż paraboliczny charakter wybranych dzieł literackich z różnych epok.
39. Wygnaniec, ciekawy świata podróżny, poszukiwacz sensu życia… Przedstaw różnorodne ujęcia motywu wędrowca w wybranych utworach literackich.
40. Biografia twórcy jako tworzywo literackie. Omów na wybranych przykładach.
41. Rola tytułu i motto w utworze literackim. Omów na wybranych przykładach.
42. Odwołując się do wybranych utworów literackich, zaprezentuj i oceń różne postawy bohaterów wobec zła.
43. Różne modele patriotyzmu w literaturze. Omów temat, odwołując się do wybranych przykładów.
44. Postacie wielkie, święte i charyzmatyczne. Omów ich literackie wizerunki na przykładzie wybranych dzieł.
45. Reportaż- gatunek użytkowy czy dzieło literatury pięknej? Uzasadnij swą odpowiedź odwołując się do wybranych utworów.
46. Symbol w liryce, epice i dramacie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
47. Małżeństwa literackie… Omów temat odwołując się do wybranych utworów literackich z różnych epok.
48. Jak literatura opowiada o nieludzkiej rzeczywistości? – różne rodzaje narracji i narratora w prozie przedstawiającej wojnę i okupację. Omów na wybranych przykładach.
49. Odwołując się do wybranych utworów, przedstaw różne sposoby widzenia miasta w literaturze.
50. Przedstaw i poddaj analizie tendencje do heroizacji i deheroizacji bohaterów w polskiej literaturze związanej z wojną i okupacją.

{mospagebreak title=Dziedziny sztuki&heading=Literackie}Związek literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Reklama niejedno ma imię. Przedstaw temat, analizując wybrane przykłady reklam zamieszczanych w czasopiśmie, prezentowanych w radiu i telewizji.
2. Autoportret słowem i pędzlem malowany. Zaprezentuj na podstawie wybranych dzieł.
3. Bohaterowie różnych epok w dziełach literackich i ich adaptacjach filmowych. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych dzieł.
4. Chopin w literaturze, sztuce i filmie. Zaprezentuj sylwetkę kompozytora na wybranych przykładach.
5. Człowiek współczesny w świecie zagrożeń i zakwestionowanych wartości jako temat obecny nie tylko w literaturze. Omów problematykę, odwołując się do wybranych dzieł kultury.
6. Funkcje barw w tworzeniu nastroju. Przeanalizuj wybrane dzieła literackie i malarskie.
7. Funkcjonowanie motywu pożegnania w literaturze i sztuce. Zanalizuj wybrane przykłady.
8. Futurystyczne fascynacje nowoczesnością i postępem. Omów zjawisko, odwołując się do wybranych przykładów z literatury i sztuki.
9. Góry w literaturze i sztuce różnych epok. Zanalizuj wybrane przykłady.
10. Inspiracje antyczne w kulturze. Przedstaw je, analizując wybrane dzieła literackie i inne (np. malarskie, rzeźbiarskie, architektoniczne), pochodzące z różnych epok.
11. Inspiracje biblijne w literaturze i sztuce różnych epok. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
12. Katedra gotycka jako tekst kultury. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych przykładów z literatury, malarstwa i filmu.

13. Kultura sarmacka. Rozwiń temat, odwołując się do wybranych przykładów literatury i sztuki.
14. Literatura i sztuka jako źródło wiedzy o grze ludzkich namiętności. Rozważ zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł kultury.
15. Łaskawe i surowe oblicza natury w literaturze i malarstwie. Omów temat, analizując wybrane dzieła.
16. Postać atrakcyjnej kobiety w literaturze i sztuce wybranych epok. Omów zagadnienie w oparciu o wybrane przykłady.
17. Na wybranych przykładach przedstaw artystyczne interpretacje krajobrazu wiejskiego w literaturze i malarstwie (np. Reymont, Chagall, van Gogh).
18. Na wybranych przykładach rozważ, jak literatura komentuje dzieła sztuki.
19. Obraz senny jako inspiracja dla pisarzy i malarzy. Omów na wybranych przykładach.
20. Porównaj obrazy Warszawy w wybranych utworach literackich i malarstwie XIX i XX wieku.
21. Na podstawie wybranych przykładów przedstaw ważne momenty dziejów narodowych w ujęciu literackim i malarskim, jako realizację twórczości „ku pokrzepieniu serc”.
22. Różnorodne wersje motywu Madonny w literaturze i sztuce. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
23. Sceny batalistyczne utrwalone przez pisarzy i malarzy. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła.
24. Symbol i alegoria jako środek wyrazu w poezji i malarstwie. Omów temat, analizując wybrane przykłady.
25. Świat prowincji w wybranych utworach literackich i malarskich. Omów zagadnienie, analizując wybrane dzieła.
26. Tematyka żydowska w literaturze i sztuce. Omów, ilustrując swoją wypowiedź wybranymi tekstami kultury.
27. Z. Herbert i K. Mieleski jako twórcy dekalogu człowieka czasów zagrożenia. Na wybranych przykładach omów podobieństwa i różnice.
28. Literackie i filmowe portrety zbrodniarzy. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł.
29. Literatura i film grozy. Dokonaj porównania, wykorzystując wybrane przykłady.
30. Wielkie przyjaźnie w literaturze i filmie. Omów na wybranych przykładach.
31. Wieś w wybranych utworach literackich i malarskich. Ukaz różne sposoby artystycznej prezentacji.
32. Reportaż literacki, telewizyjny i radiowy jako trzy sposoby wypowiedzi na temat współczesnej rzeczywistości.
33. Adaptacja filmowa – sojusznikiem czy konkurentem literatury? Uzasadnij swój sąd, odwołując się do wybranych przykładów.
34. Szatan niejedno ma imię. Przedstaw różne oblicza diabła w literaturze i sztuce.
35. Od tańca śmierci po tango w dramacie S. Mrożka - obraz tańca w kulturze. Omów na wybranych przykładach.
36. Obraz Łodzi w literaturze i filmie. Zaprezentuj na podstawie wybranych dzieł.

{mospagebreak title=Z języka&heading=Literackie}Tematy z języka

1. Dokonaj językowej i kulturowej analizy przysłów polskich (na przykładzie przysłów o określonej tematyce).
2. Błędy językowe w mediach. Nazwij je, omów mechanizmy ich powstawania i zaproponuj sposób ich poprawienia.
3. Dokonaj analizy wybranych ogłoszeń prasowych pod względem poprawności językowej.
4. Dokonaj analizy wybranych przemówień współczesnych polityków pod kątem zgodności tych tekstów z zasadami retoryki.
5. Frazeologizmy jako tworzywo poetyckie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach ze współczesnej liryki polskiej.
6. Humor słowny w tekstach piosenek kabaretowych.
7. Jak mówią bohaterowie powieści historycznych? Zanalizuj archaizmy w wybranych dziełach literackich.
8. Jaką funkcję w kreowaniu literackiego obrazu świata pełnią neologizmy? Omów zagadnienie na podstawie wybranych tekstów poetyckich.
9. Język dziennikarzy sportowych. Scharakteryzuj na wybranych przykładach.
10. Język jako narzędzie propagandy i demagogii. Omów na przykładzie wybranych dzieł literatury lub publicystyki..
11. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Bolesława Prusa, Juliana Tuwima, Mirona Białoszewskiego, Stanisława Barańczaka. Zanalizuj celowo dobrane utwory.

12. Język prasy codziennej. Dokonaj oceny jego poprawności.
13. Językowe środki wzmacniania ekspresji wypowiedzi. Scharakteryzuj zjawisko na podstawie wybranych tekstów literackich.
14. Kolokwializm i wulgaryzm jako środki artystycznego wyrazu w literaturze XX wieku. Przedstaw i oceń sposób ich wykorzystania, odwołując się do wybranych tekstów.
15. Na czym polega i czemu służy stylizacja gwarowa w literaturze? Odwołaj się do wybranych przykładów.
16. Omów zjawisko stylizacji językowej w wybranych utworach literatury młodopolskiej.
17. Na wybranych przykładach porównaj nowomowę czasów PRL-u ze współczesnym językiem polityków.
18. Prawidłowy i zakłócony akt komunikacji. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
19. Puryzm czy liberalizm językowy? Zaprezentuj swoje stanowisko wobec zapożyczeń, odwołując się do wybranych epok.
20. Scharakteryzuj styl literacki swojego ulubionego pisarza na wybranych fragmentach jego utworów.
21. Stylizacja biblijna. Przedstaw i określ jej funkcje w utworach literackich różnych epok.
22. Listy kochanków. Zbadaj język miłości na przykładach tekstów z wybranych epok literackich.
23. Życie wyrazów – zmiany znaczeniowe w języku. Zaprezentuj zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów.
24. Przykłady nazwisk znaczących (mówiących) bohaterów literackich różnych epok. Dokonaj ich analizy słowotwórczej, omów funkcje stylistyczne i związek z kreacją bohatera lub ideą utworu.
25. Gwara łódzka. Omów jej cechy, wykorzystując zebrany materiał językowy.